

Azov-regimentet: Høyreekstrem trussel eller vanlige soldater?

Azov-regimentet springer ut av en nynazistisk gruppe, men kjemper i dag under ukrainsk kommando mot russiske styrker. – Jeg er sikker på at det er mange nasjonalister der, men de er først og fremst soldater, sier forsker.

Ukrainas mye omtalte Azov-regiment på en trening før den russiske invasjonen.

FOTO: SERGEY BOBOK / AFP

Zofia Paszkiewicz Journalist

Publisert i dag kl. 11:14 Oppdatert for 7 timer siden

Videoer av ukrainske stridsvogner som skyter på russiske styrker i en bygata i beleirede Mariupol, sendes ut på Telegram-kontoen til det såkalte Azov-regimentet.

Kontoen beskriver hvordan regimentet beskytter byens sivile mot russiske angrep. Det skaper sympati i den ukrainske befolkningen.

– De gjør en god jobb med å forsvare befolkningen i Mariupol. De oppfører seg slik soldater bør oppføre seg, sier ukrainske Natalia Kusjnir til NRK på telefon fra Kyiv.

Azov-bataljonen – nå Azov-regimentet – ble i 2014 startet opp som en frivillig hær av medlemmene til Ukrainske Patrioter, en nynazistisk gruppe fra byen Kharkiv.

Bataljonen kjempet mot russiskstøttede opprørere i Øst-Ukraina etter Russlands annektering av Krim-halvøya i 2014. De fikk blant annet æren for å ha befridd Mariupol samme år.

Når Russland nå har startet en angrepskrig mot Ukraina, kjemper Azov-soldatene under det ukrainske innenriksdepartementets kommando. Er de en høyreekstrem sikkerhetstrussel eller legitime soldater?

Akseptert av ukrainske myndigheter

– Azov-regimentet er en militær avdeling som opererer under ordre fra det ukrainske innenriksdepartementet, sier Kacper Rekawek, forsker ved Senter for ekstremismeforskning ved Universitetet i Oslo (C-REX).

– Denne bataljonen fikk våpen og tillatelse til å eksistere fra den ukrainske staten, forklarer han.

Forfatter John Færseth har bodd i Kyiv, møtt flere Azov-soldater og skrevet bok om vestlige fremmedkrigere i Russland og Ukraina.

– Azov gjorde en god innsats under kampene våren 2014. Krikerne hadde en disiplin som de andre frivillige bataljonene ved fronten ikke hadde, sier Færseth.

Tilbake i 2014 hadde Ukraina få soldater og lite militært utstyr å stille opp med mot russiskstøttede opprørere.

Da Azov-bataljonen ble dannet av Andrij Biletski, bestod den av russisktalende fotballpøbler, folk som ble beskyldt for angrep på utenlandske studenter i Kharkiv og andre høyreekstremister.

I 2016 ble den militære Azov-bataljonen innlemmet i det ukrainske forsvaret. I dette nye Azov-regimentet ble den ideologiske delen underlagt militære mål.

Samtidig fortsatte Biletski å lede en nynazistisk «bevegelse» som fikk mye oppmerksomhet og anerkjennelse fra høyreekstreme verden over.

Høyreekstremister fra utlandet

Den norske Etterretningstjenesten trakk frem Azov-bevegelsen i sin [sikkerhetsvurdering](#) fra 2020. Der skriver de følgende:

«En potensiell arena for å skape samhold og knytte bånd mellom høyreekstreme elementer i Europa er konflikten i Ukraina, der flere høyreekstreme har tilsluttet seg Azov-bataljonen».

– De har en eiendom utenfor Kyiv hvor de blant annet har MMA-konkurranser og ungdomsleir, forteller John Færseth.

Han møtte Azov-soldater så sent som i februar, før den russiske invasjonen av Ukraina.

– Denne bataljonen fikk våpen og tillatelse til å eksistere fra den ukrainske staten, sier Kacper Rekawek, forsker ved Senter for ekstremismeforskning, Universitetet i Oslo.

FOTO: UIO

– Azov gjorde en god innsats under kampene våren 2014. Kriegerne hadde en disiplin som de andre frivillige bataljonene ved fronten ikke hadde, sier John Færseth.

FOTO: JOHN BERGE FÆRSETH

Azov har en eiendom utenfor Kiev hvor de blant annet har MMA-konkurranser og ungdomsleir, forteller forfatter John Færseth.

FOTO: EFREM LUKATSKY / AP

For mange av verdens høyreekstreme er Azov kjent som arrangøren av [festivalen Asgardsrei](#), som spiller nasjonalsosialistisk black metal.

Både festivalen og konferansene har tiltrukket seg høyreekstreme fra USA og Europa, også Norge. De fleste har vært turister, og ikke folk som ønsket eller fikk lov til å slåss med Azov, forklarer Færseth.

– Azov er populære i høyreekstreme i forum på nettet. De fleste som har reist ned til Ukraina har nøyd seg med å kjøpe en T-skjorte med Azov-logo, kanskje ta en selfie med noen krigere og dra hjem igjen, sier forfatteren.

Finnes ikke oppdaterte tall

Etter at Russland gikk til angrep på Ukraina 24. februar i år, ble forbudet mot fremmedkrigere i Ukraina opphevet. Både president Volodymyr Zelenskyj og Azov-regimentet har oppfordret utenlandske statsborgere til å komme og kjempe for Ukraina.

«Hei, kan noen viderebringe denne beskjeden, vi er to stykker som vil sitte på fra Tyskland til Ukraina». Dette er en av meldingene som, ifølge [Washington Post](#), er blitt postet på et

nynazistisk nettsted hvor Azov har etterspurt utenlandske krigere.

Ifølge John Færseth er de fleste fremmedkrigerne som var med Azov i forkant av invasjonen, enten russere eller hviterussere.

– Vi vet at det har vært i underkant av 250 vestlige fremmedkrigere som har slåss i Ukraina siden 2014. De fleste av dem har ikke vært i Azov, forteller han.

Ifølge Færseth besto Azov-regimentet av mellom 800 og 900 personer før Russlands invasjon i februar. Tallet på soldater og fremmedkrigere som har sluttet seg til Azov-regimentet er sannsynligvis høyere nå, men det finnes ingen oppdatert oversikt.

Ifølge Kacper Rekawek kan Azovs tilknytning til staten sammenlignes med det norske Heimevernet. De er en legitim del av det ukrainske forsvaret, ifølge forskeren.

FOTO: GLEB GARANICH / REUTERS

Én av 40 frivillige bataljoner

Kacper Rekawek mener Azov får uforholdsmessig mye oppmerksomhet ut fra gruppas størrelse, viktighet og militære styrke. Russlands annektering av Krim-halvøya i 2014 førte til at det ble opprettet 40 frivillige bataljoner, ifølge C-REX-forskeren.

– Hvis du spør meg hvor viktige de er: Vel, de var én av de 40. Men hele verden er bare interessert i Azov, sier Rekawek.

Han mener at deres tilknytning til staten kan sammenlignes med det norske Heimevernet. Ifølge Rekawek er ikke Azov en nazistisk dødsskvadron, men en legitim del av det ukrainske forsvaret.

– Ville du ha spurt en soldat i det norske Forsvaret hvilken ideologi han har? spør forskeren retorisk.

– Jeg er sikker på at det er mange nasjonalister der, men de er først og fremst soldater og patrioter, sier forsker Kacper Rekawek fra C-REX.

FOTO: SERGEY BOBOK / AFP

Rekawek, som har forsket på terrororganisasjoner, sier at soldatene ikke får ordre fra Azov-bevegelsens politiske ledere, men fra ukrainske myndigheter.

– Jeg er sikker på at det er mange nasjonalister der, men de er først og fremst soldater, sier han.

– **Handler ikke om ideologi**

Under den russiske invasjonen har det kommet [videoer som skal vise Azov-krigere](#) som smører inn kuler med grise fett for å fornedre muslimske soldater fra Tsjetsjenia som kjemper for Russland.

Men dette handler ikke nødvendigvis om ideologi, ifølge Andreas Umland, forsker ved Stockholm Senter for Øst-Europa-studier (SCEEUS).

– Alle soldater i Ukraina prøver nå å ydmyke fienden. De tsjetsjenske soldatene kjemper på russisk side og blir ydmyket fordi de er fienden, sier Umland.

Ukrainske Natalia Kusjnir forteller at Azov var så godt som ukjent for folk i Kyiv før invasjonen. De fikk litt honnør for innsatsen ved fronten i 2014, men ble sett på som en regional bevegelse, ifølge Kusjnir.

– Azov er litt ekstreme, men de bør få lov til eksistere som alle andre. De er en del av den ukrainske befolkningen som ikke bør fjernes, sier hun.

Kusjnir understreker at ukrainere ikke er rasister og påpeker at det er en stor jødisk befolkning i landet, og mange studenter som kommer fra Afrika og Asia.

– Selv om det finnes diskriminering i landet, så er ikke ukrainere rasister, sier hun.

Brukes i russisk propaganda

Russlands president Vladimir Putin har sagt at målet med invasjonen av Ukraina er å «avnazifisere» landet. Usannheter om at det er nazister som styrer i Ukraina og at befolkningen i øst må reddes fra et folkemord, har vært sentrale retorikken fra Kreml både før og under krigen.

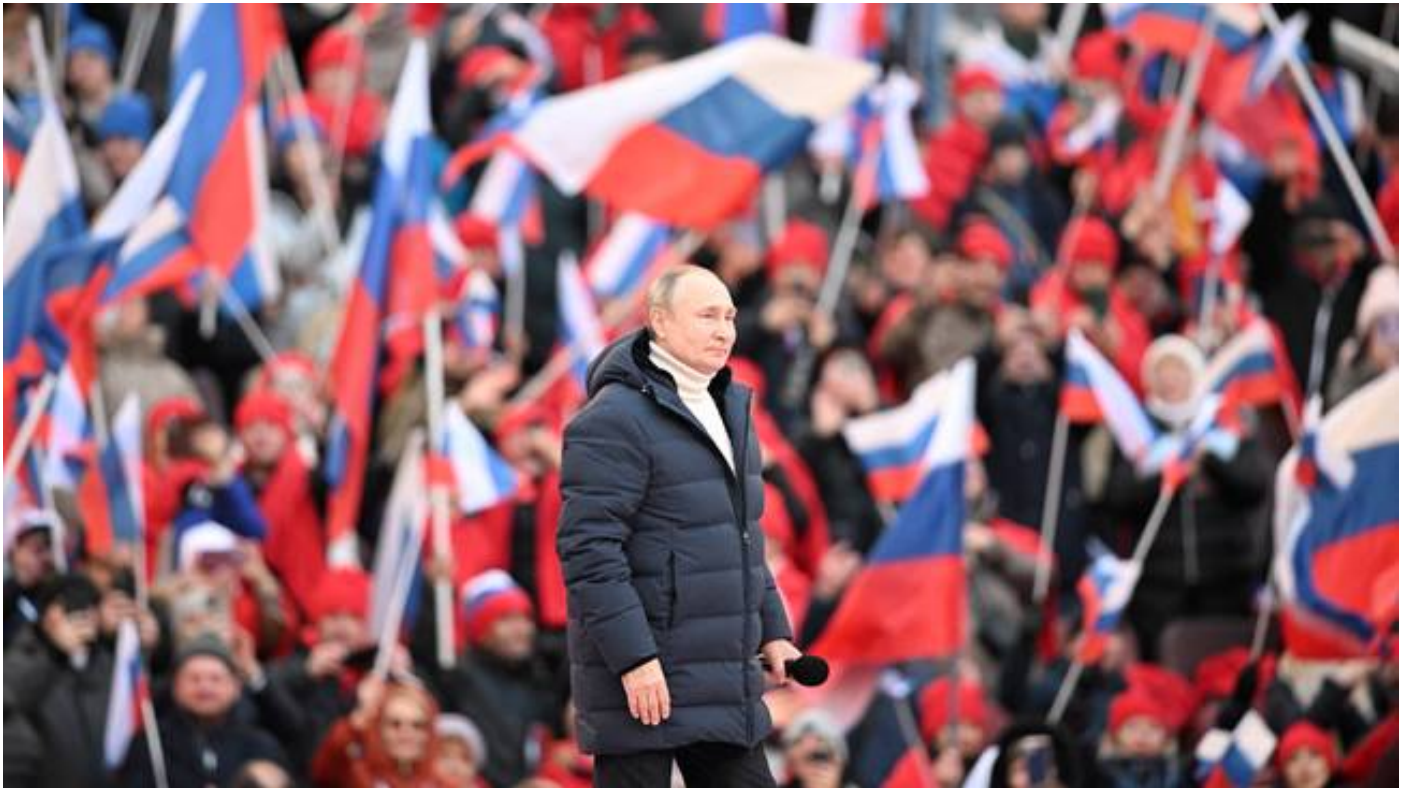

– Azov er litt ekstreme. Ukrainere flest er ikke ekstreme, men jeg synes at de bør få lov til å eksistere, sier Natalia Kusjnir fra Kyiv.

FOTO: PRIVAT

Da et [teater i Mariupol ble bombet](#) i midten av mars, hevdet Russlands forsvarsdepartement at det var Azov-regimentet som sto bak. Denne påstanden er blitt [tilbakevist av myndighetene i Mariupol](#), som sier at rundt 300 mennesker ble drept i et russisk angrep på teateret i byen.

Russlands president Vladimir Putin under en markering i Moskva. Her ble usannheten om at Ukrainas befolkning må befris fra nazister gjentatt.

FOTO: SPUTNIK / REUTERS

– «Avnazifisering» av Ukraina har blitt brukt som et påskudd for å invadere landet. Fremstillingen av Azov som en stor og høyre-radikal styrke er en del av russisk propaganda, sier Kacper Rekawek.

– **Jeg er ikke en av fan av dem. Jeg er ikke deres venn. Men jeg vet at Moskva elsker det når vi skriver «nazi», «Ukraina» og «Azov» i samme setning, sier han.**

– Flere på russisk side

Verdens høyreekstreme har vært delt i synet på konflikten mellom Russland og Ukraina, men de fleste har støttet Russland i kampen mot USA, Vesten og globalisering.

Ifølge alle forskerne NRK har snakket med i denne saken, er det flere høyreekstreme og nasjonalister på russisk enn på ukrainsk side i krigen som nå

pågår.

– Det er mange flere høyreekstreme som har reist inn for å slåss i utbrytterrepublikkene på russisk side, understreker John Færseth.

– Mange av russerne som har slåss i disse republikkene har vært rekruttert fra høyreekstreme miljøer. Det har vært 300–400 nynazister fra Europa, USA og Brasil som har kjempet i Ukraina på russisk side, anslår han.

Også dette tallet er fra før invasjonen, understreker Færseth.

Det er ikke mulig å finne oppdatert informasjon om hvor mange fremmedkrigere som nå kjemper på russisk side.

Publisert i dag kl. 11:14 Oppdatert for 7 timer siden

19:26:38 **Siste nytt**

19:15 Putin krev at «nasjonalistane» i Mariupol må leggje ned våpena

18:53 Ruud til kvartfinale i Miami Open

18:36 USA opnar for fjerde vaksinedose for eldre

18:35 Jada Pinkett Smith ytrar seg etter Oscar-dramaet

18:09 EU-land kastar ut over 40 russiske diplomatar

18:02 Fersk NRK-måling: Regjeringspartia slit

17:54 Oljebedrifter tas til retten om kompensasjon for pålagt koronatest

17:27 Kjærviks sønn erkjenner å ha drept faren

Følg nyhetsbildet akkurat nå

Opphavsrett NRK © 2022

Ansvarlig redaktør: Thor Gjermund Eriksen

Nettsjef: Hildegunn Soldal